

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 października 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. Ś. prawa do emerytury pomostowej.

Decyzja została wydana na podstawie ustawy dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca legitymuje się stażem sumarycznym w wymiarze 42 lat i stażem pracy wykonywanej w szczególnym charakterze w wymiarze 24 lat i 7 miesięcy, przy czym po 31 grudnia 1998 r. nie wykonywał prac w warunkach szczególnym lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych tj. prac wykazanych w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Organ rentowy nie uznał wnioskodawcy jako pracy w warunkach szczególnych okresu od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2018 r., ponieważ pracodawca nie potwierdził, że w tym okresie wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną w załączniku 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. oraz nie złożył za wnioskodawcę zgłoszenia o pracy w warunkach szczególnych (...).

W odwołaniu od powyższej decyzji M. Ś. wskazał, że po 1 stycznia 2009 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a fakt braku zgłoszenia przez pracodawcę tej okoliczności do ZUS nie może stanowić podstawy pozbawienia go prawa do emerytury. M. Ś. wniósł o przyznanie mu emerytury pomostowej w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pełnomocnik organu rentowego przytoczył argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji oraz wskazał, że stanowisko pracy zajmowane przez wnioskodawcę i wykazane w przedłożonym świadectwie pracy nie zostało wymienione w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Jednocześnie pełnomocnik organu rentowego podniósł, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przyznania wnioskodawcy emerytury na podstawie art.49 ww. ustawy, ponieważ na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ww. ustawy tj. 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionym w załączniku nr 1 i 2 do w/w ustawy. Pełnomocnik organu rentowego zaznaczył, że prawomocną decyzją z dnia 21 września 2018 r. odmówiono wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na brak 25 – letniego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym przed 1 stycznia 1999 r. i udowodnieniem do 31 grudnia 1998 r. 14 lat, 10 miesięcy i 27 dni pracy w warunkach szczególnych (wyłączono okresy nieskładkowe po 14 listopada 1991 r.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. Ś. urodził się (...).

Wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 5 września 2018 r. M. Ś. złożył wniosek o emeryturę pomostową, po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

(wniosek k.1 – 4 , decyzja k.16 – 16 odwrót plik I akt ZUS)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył wnioskodawcy do ogólnego stażu pracy 42 lata, 10 miesięcy i 12 dni oraz do stażu pracy w warunkach szczególnych 24 lata i 7 miesięcy.

(decyzja k.16 – 16 odwrót plik I akt ZUS)

W okresie od 15 listopada 1974 r. do 30 czerwca 2018 r. M. Ś. zatrudniony był w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w S..

(świadczenie pracy k.8 – 9 plik II akt ZUS)

W dniu 2 lipca 2018 r. ww. zakład pracy wystawił M. Ś. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. Z treści świadectwa pracy wynika, że w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 2018 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę traktorzysty – kierowcy kołowego tj. pracę zaliczoną do prac wykonywanych w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A, dziale VIII, pozycji 3 punkt 1 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz wymienioną w załączniku do zarządzenia nr 2 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 24 listopada 1988 r. Zakład pracy zaznaczył, że w okresie od 1 grudnia 2008 r. do 30 czerwca 2018 r. M. Ś. zajmował stanowisko operatora ciągników i maszyn rolniczych.

(świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach k.5 plik II akt ZUS)

Począwszy od 1983 r. do końca zatrudnienia w ww. zakładzie pracy, wnioskodawca zajmował się obsługą ciągników rolniczych, koparek, a także innych maszyn rolniczych. Obowiązki pracownicze wykonywane przez wnioskodawcę sprowadzały się do wykonywania prac za pomocą ciągnika, zarówno polowych jak i transportowych. W zależności od pory roku wnioskodawca orał pole, brał udział w siewie, żniwach, czy też zajmował się przewozem materiałów siewnych, węgla, paliwa, wywozem nieczystości. Do powierzonych wnioskodawcy obowiązków należało także rozładowywanie i załadowywanie towarów za pomocą koparki. Ponadto, w zależności od potrzeb pracodawcy, wnioskodawca zajmował się wykonywaniem dodatkowych prac takich jak pielnie, czy też przerywanie uprawianych w zakładzie pracy warzyw, a w okresie zimowym wykonywaniem prac w nieogrzewanych magazynach.

(zeznania wnioskodawcy min.00:01:37 – 00:04:43 rozprawy z dnia 17 kwietnia 2019 r., płyta CD k.35 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:05:09 – 00:21:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2019 r. , płyta CD k.28 , dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.18)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z ww. dokumentów, których autentyczności strony nie kwestionowały. Zeznania ubezpieczonego znalazły potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2018, poz. 1924) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art.5-9 i art.11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prace w szczególnych warunkach to w myśl art.3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei prace o szczególnym charakterze to w myśl art.3 ust.3 ustawy o emeryturach pomostowych prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W ust.7 art.3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano jednocześnie, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (a więc przed 1 stycznia 2009 r.) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy lub art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy decyzją z dnia 29 października 2018 r. odmówił M. Ś. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków określonych w art.4 ww. ustawy o emeryturach pomostowych – tj. nie udokumentował wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3.

Z treści decyzji z dnia 29 października 2018 r. wynika, iż wnioskodawca z warunków określonych w art.4 ww. ustawy spełnił następujące:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący 60 lat;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art.5-9 i art.11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący ponad 25 lat;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy lub art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie wykazało, że po 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3. Ustawowy wykaz prac w szczególnych warunkach obejmuje 40 pozycji i ma charakter zamknięty. Prace te zostały wymienione w załączniku nr 1 do ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Natomiast prace w szczególnym charakterze zostały

wymienione w załączniku nr 2 do ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Skoro katalog prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest zamknięty, to cech pracy o szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach nie mogą mieć inne prace, choćby sposób ich wykonania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (wyrok WSA w Poznaniu z 29 czerwca 2011 roku, (...) SA/Po 335/11, Lex nr 863891).

Po 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony był zatrudniony w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w S. i jakkolwiek nadal wykonywał prace tożsame z pracami zaliczonymi mu do prac w warunkach szczególnych w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 2008 r., to jednak prace te nie zostały zaliczone w załączniku nr 1 ww. ustawy do prac w szczególnych warunkach ani w załączniku nr 2 ww. ustawy do prac w szczególnym charakterze. Zatem po 31 grudnia 2008 r. ubezpieczony nie wykonywał prac szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ww. ustawy. Ubezpieczony nie spełnia tym samym jednego z warunków do przyznania emerytury pomostowej, wskazanego w art.4 punkt 6 ww. ustawy.

Restrykcyjne przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej wynikające z art.4 (którego jednym z warunków jest wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art.32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie tylko przed dniem 1 stycznia 1999 roku ale także po 31 grudnia 2008 roku) łagodzi art.49 ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z treścią tego przepisu ustawodawca dla nabycia prawa do emerytury pomostowej zwalnia ubezpieczonych z konieczności wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 roku, pod warunkiem osiągnięcia przez ubezpieczonego do dnia 1 stycznia 2009 roku stażu pracy odbytego w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w takim rozmiarze jaki jest wymagany przez ustawę o emeryturach pomostowych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2013 roku (II UK 164/11, Lex) wskazał, iż w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art.3 ust.1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art.3 ust.3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany. Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż dokonując interpretacji art.49 ustawy o emeryturach pomostowych, należy przyjąć, że nie spełnia przesłanki określonej w art.49 punkt 3 ustawy ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2013 roku (I UK 164/12, Lex) w którego tezie wskazano, że określenie „okres prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3, zawarte w art.49 punkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres prac wskazanych w art.3 ust.1 i 3 bez wliczania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

W niekwestionowanych okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy, prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresie przed 1 stycznia 2009 roku nie były ani pracami w szczególnych warunkach ani w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Na marginesie należy wskazać, że stanowisko organu rentowego, iż podstawą odmowy przyznania ubezpieczonemu emerytury pomostowej może być nieprzekazanie przez pracodawcę do Zakładu informacji, że ubezpieczony był zatrudniony w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie ma uzasadnienia prawnego. Nieprzekazanie tych danych, nie może stanowić przesłanki do odmowy przyznania prawa do emerytury pomostowej, bowiem zgłoszenie nie jest warunkiem uzyskania tego świadczenia.

Reasumując, ubezpieczony nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do emerytury pomostowej wymienionych w art.4 ani w art.49 ww. ustawy emeryturach pomostowych i Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonego.

13 maja 2019 roku